

„Soča“ izhaja vsak petek in velja
za pošto prejemana ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto 1.450
Pol leta 830
Četrt leta 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
tanikah“ se plačuje za navadno tistop-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 kr. v Gorici v tobakarnici v go-
sposki ulici, blizu „treh kron“, na
starem trgu; in nunski ulici; v Trstu
v tobakarnici: Via della caserma št. 3.
in v Ajdovščini pri trgovcu g. Dolencu.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski
tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“
na Koroški v Stiesi - vi hiši št. 10 II.
nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalec
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Italijansko prijateljstvo.

Naš prijatelj, ki biva zdaj v Rimu, nam je po-
slal pismo, katero kaže, koliko nam je upati od ita-
lijanske zveze. Pismo pa je to le:

V Rimu, 31. oktobra 1881.

Tuneško podjetje je uničilo v Italiji poslednje
iluzije, v katerih so se sladko zibali. Strah jih je
zarzel, ko so videli, da Italijo okoli in okoli obda-
jajo francoske naselbe in zaloge francoskega orožja.

Italija je spoznala, da se je močno motila, ko
je računala na Angleže, posestnike Gibraltarja in
Malte, in ko se je naslanjala na državnike iste An-
glije, da jo bodo povzdignili na višavo tretje velevla-
sti na sredozemskem morji. Italija je menila, da bo
takoj postala mogočna gospodovka na imenovanem
morji, ako bo pomagala Angležem do samogospodstva
ali samodrževstva na egejskem morji in na egiptovskih
zalivih. Tudi tukaj se pokori zdaj za svojo zmotu.
Italija je naposled spoznala, da se je v vzhodnem pra-
šauji zmotila na vse strani. Vsi ted hudih zmot je
osamela, in v takem nevarnem položju začela je za
silo iskati prijateljstva in zveze. Nasledek tega sta-
nja in sud iskanja se kaže v sedanjem približevanju,
kljub nikdar ne mirujoči izvrševalni stranki, ktera
kralju žuga kot z Vademecum z besedami oporoke
Viktora Emanuela: „L'Italia è fatta, ma non compiuta“
(Italija je vstvarjena, ali ne še dovršena). Ista
„izvrševalna stranka“ žuga še posebno zdaj ob poto-
vanju dunajskem z razrušitvijo dinastije in prestola,
ko bi kralj pozabil, kaj je „volja“ narodova.

Znano je, in potreba je naglašati, da zmer-
na stranka stoji na Italijanskem na kaj slabih nogah, in
se ne bo mogla dolgo več vzdržati. Ministri, kakoršna
sta gospoda Cairoli in Crispi, ne morejo imeti nika-
kor dovolj moči ali avtoritete in enerģije, da bi se
dejansko uprli programu izvrševalne stranke.

Nejevolja rase od dne do dne, in gledé na moč
ministerstva in sedanjí obisk ital. kralja slišijo se
vedno glasneje, za položenje in razmere kaj pomen-
ljive besede: „Knezi in ministri odidejo in minejo,
narodi pa ostanejo.“

Kmalu izvemo in se nam pojasni, ali pritrdi ital.
narod temu, za kar se na Dunaji pogodé. Kakor iz
enega grla slišiš povsod: „Ni ga domoljuba med nami
ki bi smel privoliti v to, da bi ostalo Primorje in Ti-
rolsko „nereseno“. — Kdor bi se v to udal, kriv bi
bil izdajstva, in narod bi ga pahnil iz svoje srede.“

Tako se bere in govori.

Kdor take okoliščine poštev, in trezen politik
jih mora resno premišljevat, tak ne bo gojil prazne-
ga upanja zaradi poti ital. kralja na Dunaj. Neodpust-
ljivo bi bilo ravnati se po judovskih listih, ki hočejo
na Dunaji ljudstvo navduševati za ital. zvezo. V istem
času, ko na Dunaji ukajo ali vriskajo ob sprejemu
demokratskega kralja in njegovih prekritih
in avitih ministrov, v istem času, ko se na Dunaji
veselé ali hočejo ljudstvo razveseljevati in navduševa-
ti menda zaradi pobitosti v Vatikanu, v istem času, iste
duovo in ure obhajal se je na Monte (gora) Pairoli
pri vili Glori spomin na padle Garibaldijance, in so
emigrirani Tržačani na isti spominek položili venec
z navadnim irredentovskim trakom in napisom: „Mu-
čenikom domovine“. Govoru Bellinjonijevemu, polne-
mu sovraštva in zasmeha Avstrije in Vatikana sledili
so tisočroglasni: „Pereat Austria! Pereat Alleanza!“
In ko sem bral, kaj se je godilo 25. okt. v starešin-
stveni seji v Trstu, zdelo se mi je, kakor da bi bili
oni jasno govoreči škandali v drugi obliki odmev na-
vedenih klicev.

Kak kontrast, kako nasprotje med temi žalostni-
mi, pa odkritosrčnimi izjavami in pa med hvalisanjem
in hlaškavim navduševanjem nič vrednega avstrijsko-
judovskega časopisja!

Ti brezdomovinski judje so si dali, kakor na
ukaz telegrafovati, da je — Irredenta svoje delovanje
ustavila, in da so se razpustila raznotera irredentov-
ska društva. Ali ne more zbleti pravemu Avstrijancu
srce, ko vidi, da take malopride ljudstvo zapeljuje
jo in domovino prodajajo!

Italijani pa so vsaj na to stran prepošteni, kakor
da bi se jim hotelo prekrivati to, kar zahtevajo, in o
čemur govoré, kakor da bi bile to njih pravične in
neoporečne terjatve. Še dobro izvedeli niso o judov-
ski, na Dunaji izmišljeni laži, že je odgovorila demo-
kratska stranka v svojem glasilu „La Lega della De-
mocrazia“, in je takoj zavrnila — oficijozno trditev,
češ, da je Irredenta razpustila svoja društva, in isti
časnik konstatuje in naglašá, da je še 22. t. m. v pa-
lači Poli zborovalo društvo za Trident in Trst,
in da je ob tej priliki istemu društvu pristop-
ilo mnogo novih udov. Ob enem to glasilo ob-
javlja, da „Sekcija v Benetkah“ ravno zdaj
močnejše deluje kot v kateri si dobi poprej.

Opozorim Vas tudi na nekaj, kar so vsi jud. li-
sti zamolčali. „Comitato triestino-istriano“ je namreč
izročil ministru Mancini-ju ravno večer pred njegovim
odhodom na Dunaj posebno spomenico. Ta „memoriale“ ali
spomenica je sestavljena v dostojnem slogu v primeru s spome-
nicami, ki razsajajo v tugi in kletvi zaradi tiranstva
itd., zaupa ministru ter pravi, da nobena sila ne sme
narodne vlade dovesti do tega, da bi se uklonila, in
da narodna vlada ne sme nikdar popustiti prašanja
in zadeve pokrajin v južjskih planinah („la causa
italiana delle provincie dell'Alpi Giulie.“) Ob enem je
razglasil „Il Comitato Centrale per l'Italia irredenta“
poseben manifest, ki enako pojasnjuje kontrast dejanskih
razmer in hinavščine in bedarije, s katero te dni avstrijski
listi na Dunaji in v provincijah svoje prostore napolnjujejo,
da se človeku mora gnjuseti. Ali tega ni še dovolj, že se
snujejo po vsej Italiji ljudski shodi, ki ostro govore
o kralji in ministrih.

Poslanec Pirro Aporti je pokazal pot z
dobrim zgledom, ko je na delavskem shodu — samo da
bi ljudstvo razburil — takó psoval in razsajal proti
Avstriji, da bi Vam list 10 krat zasegli, ko bi hotel
jaz le par stavkov navesti iz njegovega govora. Kar
je bilo naj krotkejše, je bilo to, da je naposled ta
prijatelj Avstrije prašal: „Kteri Italijan bi porudil ro-
ko oni Avstriji, ki, ki gospoduje še vedno nad
italijanskimi pokrajinami.“

Iz vsega, kar sem samo na kratko načrtal, je
vendar posneti, da Avstrija v zvezi z Italijo nima
iskati nikakoršnih dobičkov, vsi upi na to stran bi
bili same iluzije. Kralj in ministri se bodo morali
zagovarjati in odgovarjati v parlamentu in pred ljud-
stvom. Italijanski narod neče nič slišati in vedeti o
entuziazmu ali navdušenju, ki se je umetno vzbujalo
in razlegalo na neke strani.

Povsem ne ostaja Slovanom avstrijskega Primor-
ja drugega, kakor da se kar mogoče naglo in z vso
močjo vzbujajo in upravljajo; kajti nevarnost preti
kljub — shodu na Dunaji.

Dostavek uredništva. Mi ne bomo stvari tukaj
na dalje razpravljali, potem ko ju je naš prijatelj v
razmerno malo, pa pomenljivih stvarkih zadostno ozna-
čil. Naj je bil shod na Dunaji zaradi kterih koli vzro-
kov in povodov, za naše obnašanje zadostuje prepri-
čanje, da od tega shoda Avstrija ne bo imela dobička,
in da se je položje za neprevidevne politike še poslab-
šalo, ker v kratkovidnosti bi se utegnili zazibati v
mlačnost in spanje pravičnega. Kdor ne more stvari
lahko umeti, naj pomisli samo, da so Ogrji silno hudi
na kako zvezo ali ože prijateljstvo z Rusijo, in av-
strijski nemški nacionalci Avstriji nikakor ne privo-
ščijo, da bi se utrčila s pravimi prijatelji in zavezni-
ki. Ravno Ogrji in ravno imenovani Nemci z oboje-
stranskim judovskim časopisjem so se pa najbolj shoda
na Dunaji veselili, kakor so ga poprej z vsakoterimi
povodi vzbujevali, da bi se izvršil, kakor se je zdaj
v resnici dogodil.

Ondan je bilo v „Soči“ jasno povedano, da
ital. kralj nima veliko moči med ital. narodom. Ako
bi on za prst odstopil od terjatev, ktere ima ital. na-
rod za „pravične“, izgubil bi kralj Umberto še majhno
zaslombico, na kateri se dozdaj maha. Ministerstvo ital.
pa šteje med seboj vedno take ude, kteri so na skriv-
nem sporazumljeni z Irredento, in ravno na tej pod-
logi uživajo svojo popularnost ali ljubezen, kolikor

je pri narodu imajo. Italija torej nima oblastnikov,
kterim bi bilo zaupati, zato ker se morajo vsi ravna-
ti po ljudskih željah, in te želje ugajajo oblastnikom
in vladam samim. Kar koli stori Italija na zunanji, dru-
gim državam prijaznega, stori za silo. To je jasno,
in potem je jasen tudi namen shoda na Dunaji. Irre-
denta, ki ima ogromno večino ital. ljudstva za seboj,
ne bo nehala v svojem delovanju in bo toliko gotove-
je delovala zanaprej tudi v Avstriji, ravno ker se bo
zanašala na pomanjšano pozornost avstrijskih vlad.

Berlinski „Tagblatt“ in po njem tudi dunajska
„Tribüne“ sta tudi že objavila protest „irredentistov“,
v katerem trdijo „da ital. dinastija zdaj po tleh lazi
pred Avstrijo“, in da „kljub nasprotnemu viku in
kriku je avstrijsko - italijanska zveza najnenaravnejša
med vsemi.“ „Zveza z Avstrijo je samo mogoča, ako
se ista Avstrija naroduostnemu principu uda in valed
tega ital. province izroči Italiji itd.“

Razvidno je torej, da nismo, zlasti Slovenci, niti
za las na boljšem, ako se Avstrija z Italijo zveže, in
mi posebno primorskim Slovanom, kakor doslej, naj-
topleje priporočamo, da oživé in se probudé za nevar-
nosti, ki nam proté kljubu ital. prijaznosti in na mno-
go strani ravno zaradi tega približevanja. Mi konečno
obhajujemo, da nasproti enemu prvih nam nevarnih
sosedov še celó slovenski listi niso edini, in eden
med njimi celó razmere takó zasukava, kakor da bi
se ravno Slovincem vsled najnovejšega shoda še do-
bički kazali. Take trditve zaradi nevarnosti odločno
odvrčamo z našim nasprotnim prepričanjem, ki se
prek in prek naslanja na dejanske razmere. Primor-
ski Slovenci, vstanimo!

Dopisi.

Čepovan, 29. okt. Gospod urednik! naznanili
ste v „Soči“ št. 42., da je naš deželni odbor podelil
oba stipendija za obiskovanje tehnološkega muzeja
na Dunaji prosilecema italijanske narodnosti. Deželni
zbor je naročil odboru, da naj stipendij 400 gl. po-
deli kakemu strugarju iz gôr. Čudili ste se gotovo
Vi in z Vami vsak bralec „Soče“, da je ta stipendij
prejel nek strugar iz Kormina.

Mnogokomu je gotovo kri zavrela, in se je raz-
jezil nad svojimi sorojaki, da so malomarni za na-
predek i se nečje posluževati ponujane pomoči.

Tudi meni, g. urednik! je Vaša notica pogrela kri;
prvič zato, ker prosivec Slovenec ni prijel Slovincu
odločenega stipendija, drugič ker je to povod, da se
nam po krivem očita malomarnost za napredek.

Naznanjam Vam, da za omenjeni stipendij je
prosil tudi mladi strugar Jurij Trušnovec iz Čepova-
na, pa slavni deželni odbor mu je prošnje vrnil z od-
lokom, da stipendij je podeljen drugemu prosilcu.

Gospod urednik! blagovolite to objaviti v Va-
šem cenjenem listu, prvič, da svet izve, da je bila
prošnja strugarja iz gôr odbita brez razlogov; drugič,
da bodo imeli naši deželni poslanci priliko, svoj od-
bor pobarati, kako je izvršil njih naročilo.

Bomo mar vedno molčé trpeli? — Nekateri lju-
dje imajo slabo navado „na jezo piti“; Čepovanci so
pa na zgorej omenjeno jezo odposlali 10 mladeničev
v Gradec, da se tam izučé raznih obrtov. Blago ma-
ščevanje!

Iz Komna, dné 30. okt. (Nov. c. kr. okraj.
glavar, naši Grki.) Včeraj, dné 29. t. m., je v prvo-
krat obiskal naš kraj g. vitez pl. Hühnel, novi c. kr.
okraj. glavar sežanski. Prišel je nepričakovano. Takoj
po njihovem prihodu začeli so topiči pocati.

Sprejela sta ga dostojno g. župan in njegov na-
mestnik.

Iz obč. pisarnice prišel je v našo čveterorazred-
nico. V vseh razredih je posamične otroke slovenski
sam izpraševal. Dal si je pokazati pisanke in risanke
itd. šols. mladine. Sploh vse je želel videti in vpra-

šal je, če učiteljstvo, kaj želi. *) — Prav zadovoljen je šel iz našega šols. poslojja. Hitro potem obiskal je c. kr. okr. sodnijo in c. kr. davkarijo, c. kr. žand. postajo, naš dekanat; ogledal si je cerkev in nov parni mlin. Kamor je prišel, povsod je bil dostojno sprejet.

Slišal sem, da se g. okr. glavar marljivo uči slovenščine iz Janežičeve slovnice, in da se interesuje za novoslovenske izraze. Pravili so mi tudi, da ljudstvu dopisuje v slovenščini. Pač želimo, da bi naše razmere dobro spoznal, in da bi se po njih ravnal in nam pomagal. — Na grškem polotoku v Patrasu so pred mesecem dnij začeli zidati morskopristanišče. Temu delu podvzete im: neko francosko društvo. Na čelu tega društva je nek Magnac iz Marselje. To delo bo, če pa še le v štirih letih dokončano. Ker pa tam nimajo dotičnega materiala, morajo ga pridobiti v Etoliji, grški pokrajini, ki leži nasproti od Patrasa 8 morskih milj daleč notri v gorovju v tako imenovanih kamenolomih. To delo je pa jako težavno. Zarad tega so Lahy in Grki, najeti za to delo, večinoma odšli, ter pustili vse skupaj. Francosko društvo je bilo po tem takem v hudih zadregah. Kaj jim je storiti? Ali delavce dobro plačati, da bodo delali, ali pa pustiti delo na cedilu. Poslalo je tedaj to francosko društvo svoje agente na Primorsko in Kranjsko ter sosednje dežele, da si pridobé delavcev za to delo — če tudi za „slani denar.“ In zares se jim je posrečilo, najeli so mnogo tacihi delavcev. Magnac je namreč delavcem plačal potnino v Patras in se ob enem tudi zavezal po šestih mesecih jim zopet potnino v domovino plačati, če bi ne hoteli na dalje tam ostati. Vsakemu delavcu plača on za delo štiri franke na dan. Tudi iz komenske občine je pred mesecem dnij jadrlo po jadranskem morju tje proti jonskemu v Patras okoli dvajset delavcev, nekteri celo zapustivši tukaj svojo družino. Ti komenski delavci so te dni pisali svojim družinam domov, da se jim dobro godi. Pisali so, da delo ni težko, pa da dobivajo tudi dobro, tečno hrano in dobrega vina. Vendar mi ne verujemo veliko tem pismom, kajti v nemških časopisih beremo ravno nasprotno. Tako n. pr. prinesel je ne dolgo od tega parnik našega Lloyda več delavcev v Patras. — Več nego 1/3 teh delavcev je začela hitro prve dni po njih dohodu mrzlica tresti, in odnesli so jih v bolnišnico. Ostali so pa v nevarnosti, da hudo zbolé, ker niso novemu podnebju (klimu) navajeni. Poleg tega je delo težavno, treba je tudi dobre redilne hrane. Ker je pa vse drago, tako še celó najpridnejši težko kaj prihranijo, da bi zamogli svojim zapuščenim družinam doposlati. In v istini beremo v listih, da so ti nesrečnejši, v svojih iluzijah jako zmotjeni, v obupu prosili c. kr. konsulat v Patrasu, da bi se jih na državne stroške odposlalo zopet domov. Zagotovljali so, da bodo dotične stroške povrnil. In zares je c. kr. ministerstvo našemu konsulatu v Patrasu zaukazalo, da sme avstrijsko-ogrske državljane z Lloydovim parnikom po znižani ceni zopet domov, oziroma v Trst, pripeljati. Ali so tudi naši Komenci med temi, meni ni znano. Bog daj, da bi se vsaj zdravi zopet povrnil.

Nadalje beremo v nemškem listu, da se je od kompetentne oblasti ukazalo dotičnim uradom, da skrbé za to, da se nikomur ne oddajó več „potni listi“ (Reisepässe) za omenjeno „neobjavljeno“ deželo. To naj bode drugim našim domačim delavcem povedano v svarilo.

X.

Iz Trsta, 1. nov. (Razstava). Bralcem „Soče“ je znano, da se v Trstu napravlja za l. 1882 razstava, ktera ima namen proslavljati petstoletni spomin, od kar gospoduje habsburška hiša nad Trstom. Misel o razstavi je sprožila trž. vlada. Ali ona ni poštevala raznih strank, ki so za tako napravo v prvi vrsti odločilne. Zato so že s prva močno dvomili, ali razstava oživi. Osnovni odbor je tudi nevkretno postopal. Mnogo mu je že spodletelo ob raznih prilikah, ker je neprimišljeno denarja nabiral in beračil. Vsled tega so se prvotno nasprotné stranke še bolj razburile. Mestni župan je to takoj začetkom sprevidel, da reč ne bo tekla gladko. Ravno mestni župan, ki ima z mestnim starešinstvom veljavno besedo v tej zadevi, je vladi očitno povedal, da bo imel v starešinstvu mnogo nasprotnikov, in si še upal ni, stvar na dnevni red postaviti v starešinstveni seji. Ker pa je vendar obljubil tudi dunajska vlada podpore, delalo se je na dalje za razstavo, in kolikor je videti, razstava se osonuje. Ali bo mestu na korist in vladi na čast, je drugo vprašanje. 25. okt. t. l. je bila nameravana razstava zopet v obravnavi mestnega sveta tržaškega. Šlo je zato, da bi mestna občina prepustila v dotični namen zemljišče pri sv. Andreji, in da bi mesto prevzelo stroške za obzidanje morskega brega ter dovolilo tudi ono denarne pomoči. Tem predlogom pa je

*) Upamo, da so mu g. učitelji povedali resnico, da se tudi v Komuni šolska mladina muči z nemščino na škodo zdravemu poduku, in upamo, da so prosili, naj vpliva g. okr. glavar na odpravo napačnosti, katera se je vgnjezdila na Kraju s pomočjo njegovega prednika. Dopis pravi dalje, da je g. okr. glavar zapustil šolo prav zadovoljen. Morda je bil zadovoljen zaradi obče dobrega podoka, ker so učitelji dobri, morda pa se mu je zadovoljnost pomnožila zaradi tega, da se dobro nemščina podučuje — kdo ve; v poslednjem primeru bi mi to novice ne sprejeli z zadovoljnostjo, UR.

v seji odločno nasprotoval g. Vidacovich in se opiral na mišljenje v Trstu in nasprotujoče število trž. trgovcev. Galerije mestne hiše so bile ta dan prenapolnjene, ker v Trstu že vselej naprej vedó, kaj se bo godilo v tej ali oni zbornici. Poslanci in starešine si že naprej zvaljajo svoje pristaje, ki jim na galerijah pritrjujejo in ploskajo, kakor v gledališčih priljubljenim igralkam in igralcem. V Trstu imamo v takih slučajih enake prizore, kakor v drž. zbornici na Dunaji, kedar nemški nacionalci ali judovski poslanci zrogovilijo proti svojim nasprotnikom. Taka je bila tudi 25. okt. v mestni seji v Trstu. Ko je Vidacovich nehal govoriti, nastal je nenavaden hruš in šum. Župan je zvonil brezuspšno, da bi se hrup polegel. Še veči nemir nastane, ko predlaga poslanec pl. Rittmayr, naj se dovoli 15000 gl. Zvižganje in teptanje ni hotelo prenehati. Županu se zvonec razbije, vendar ne spravi drhtali dvomljivega značaja z galerij. Župan je zbledel od jeze in očitno grajal množico na galerijah. Moč je imel, galerije počistiti, ali tega vendar ni storil. Gospod je v zadregi, ker bi rad ustregel na vse strani. Pokazal se je neodločenega vodnika, in to mu gotovo ni v zaslugi. Škandal se je ponavljal potem še na ulicah, takó da je policija nekaj ljudi še zaprla. Razvidno je, da taka znamenja re kažejo na ugoden konec razstavi, ko je začetek takó nesrečen. Trž. vlada pa lahko spregleda, kako elementi gospodujejo v Trstu. — Dozdaj imajo obečanih za razstavo 157.000 gl., seveda še le na popirji. O drugem bom poročal o priliki.

Politični pregled.

Politični svet se je on teden in te dni zanimal in razgovarjal o pomenu, da je ital. kralj Umberto s svojimi ministri obiskal našega cesarja na Dunaji. Kralj je bil sprejet takó slovesno od naše cesarske hiše, kakor le morejo sprejeti veliki vladarji svoje najodličnejše goste. Nemčija je posebe pozdravljala ta shod in s tem svoje veselje naznanjala. Druge države so bolj trezno s svojega stališča presojevale ta obisk. O vsem tem je govor na drugem mestu našega lista.

Nemški nacionalci hočejo po vsej sili vedeti, da bo Andrassy zopet prejšnje mesto zunanjega ministra nastopil. Radi bi videli Nemci, da bi Andrassy zopet vplival na notranjo politiko v njih zmislju.

Drž. zbor se odpre letos 14. nov.

V delegacijah je Schmerling nastopil predsedništvo z dolgim ogovorom, v katerem se je takó rekoč ogledal na razne strani polit. stanja v naši državi in drugih velevlavstij. Stari grešnik je ob tej priliki prišel enkrat v nemilost tudi pri svojih prijateljih. Judovski listi so ga nakrat napadli samo zato, ker je prav pohlevno omenil, da judovstvo je „nekoliko krivo“, da se zdaj zunaj naše države preganja, zato ker s svojimi kapitali izpodkupa države in narode. Zopet dokaz, v čegavih rokah je časopisje tudi v Avstriji, in kako so judje občutni za vsako najbolj opravičeno izjavo proti njim.

V delegaciji avstrijski Čehi nimajo niti enega zastopnika, in so torej, kakor se izraža „Tribüne“ na to stran konfiscirani. To je učinila pravičnost nemških nacionalcev!

Dr. Jos. Tonkli je izvoljen v odsek za verifikacije in v finančni odsek v avstr. delegaciji.

Delegacije so sprejele predloge, ktere jim je izročil vojni minister. Te so: Predlog o skupnem budgetu za 1882 leto, konečni račun za 1879 leto z opravištvem izkazom vred za 1881 leto, dalje predloga, tikajoča se izvanredne potrebsčine za čete, ki so v okupiranih deželah, poslednjič doplačilni kredit za stalno armado in marino. V skupnem budgetu izkazana skupna netto-potrebsčina znaša 114,447.706 gl., nasproti netto-potrebsčini tekočega leta od 112,531.369 gl. Za 1882 leto se torej 1,916.337 gl. več zahteva, kot za 1881 leto. Na Avstrijo pripadajoča sedempercentna kvota znaša 81,727.881 gl., nasproti kvoti tekočega leta z 74,610.573 gl.; v državnem zboru zastopane kraljevine in dežele bodo torej morale za 1882 leto za 7,167.308 gl. več plačati, kot se je za 1881 leto v proračun delo. Vzrok je v tem, da je carina pasivna in se kaže za 4,689.148 gold. manjša. K potrebsčinam skupnega budgeta pride še ta za okupacijsko armado s 6,337.500 gl., od katerih ima dati Cislahtanija 3,347.525 gl.

Schmerling je pripoznal, da v Bosni in Hercegovini se ni še popravilo toliko, kolikor bi bilo želeti. Ljudstvo v teh pokrajinah so slovanska, in tudi ne bodo mogla zadovoljiti se, dokler se bo uradovalo samo v madjarskem ali nemškem jeziku. To je narobe svet, kakor v Slovencih. Tudi v prihodnje ni boljšega upati v novi Avstriji, ako pomislimo, da se hoče tu pravosodje urediti po načrtih bar. Lapenne, ki je bil po našem listu že označen. V Bosni in Hercegovini so znašali stroški pol. uprave za l. 1880: 3,993.357 gl., justične uprave 310,786 in finančne uprave 1,274.647 gl., vkup torej 5,578.790 gl. Dohodki pa so znašali 5,591.292 gl., tako da po odbitju stroškov ostaje še 12.502 gl. prebitka.

Delegacijama je vlada izročila tako imenovano „rudečo knjigo“, katera poroča o važnejših obravnavah Avstrije z drugimi vladami: Po zapiskih te knjige je Avstrija pod Haymerlejem tirala ves čas protislovansko politiko, Haymerle se nam kaže v podobi turškega prijatelja in slovanožrca. Vselej, kadar je Angieška vlada predlagala, naj se Turčija trdo prime, da bo izpolnila berlinsko pogodbo gledé Grkov in Črnogorcev, vselej so se tem nasvetom pridružili ruski in laški diplomati; nasprotno pa se je največ upiral Haymerle in se izgovarjal na javno mnenje v Avstriji, o katerem je rekel, da je Turčiji prijazno! Kar so želeli Madjari in nemški liberalci, te je pogrešal na zunaj kot „javno mnenje“ cele Avstrije, na vse milijone Slovanov, Rumuncev in Lahov, ki so družega mnenja, se prav nič ni oziral. Gledé balkanskih narodov je rekel, da mora Avstrija podpirati Grke proti Slovanom!

V Nemčiji so se te dni vršile volitve v veliki drž. zbor. Pravo število poslancev pa izvedemo še le te dni, ker ni še vse dokončano. Toliko se vé pa že zdaj, da Bismarku se ni izvršilo vse po godu. In to tudi nam ni prav, ker bodo judje in nemški liberalci imeli preveliko moč, ki bo vplivala tudi na avstr. nemško-nacionalce. Bismark je odgovoril protisemitsko-mislečim študentom, da je zlasti Berlin ves bolan in korumpiran zaradi judov, in da bo treba torej še potrpežljivosti. Vendar je za prusko Nemčijo tolažilno, da se ljudstvo oveda gledé na nevarnost, ki izvira narodu iz gospostva judovskega. V Avstriji pa judovstvo, zlasti tudi na Ogrskem, še vedno véčo moč zadobiva.

Na Francoskem bo Gambetta ministerski predsednik. Čuditi se je, da tega eksdiktatorja povsod toliko povzdigujejo, tudi v naši državi. Produktivnih načrtov mi temu državniku nikakor ne pripisujemo, in Francije tudi ne bo ta nevarni mož osrečil, kolikor bolj ga povzdigne z véčo oblastjo.

V francoski zbornici je izvoljen za predsednika Brisson.

Rumunski oficirji merijo in narisavajo vse prelaze in soteske, ki peljejo iz Rumunije čez in skozi Karpatsko gorovje v Erdeljsko in Ogrsko.

Srbskega kneza hočejo pri bližnji skupščini proglasiti za kralja; turški sultan ga baje namerava prvi priznati in sploh iz jeze do Avstrije podpirati.

V Egiptu se je bati še vedno neredov in ustaj.

Domače stvari.

Gosp. Leopold Budal, zdaj sodnik v Ajdovščini, pride, kakor imamo zanesljivo vest, za sodnika k okrožni sodniji v Gorico. Dobro!

Imenovanje učiteljev. Izpisaš. učit. kandidat g. Ant. Mlekuž pride za podučitelja v Solkan, Jožef Semolič v Opatjeselo, Marija Kacafura, supl. v Renče in Alojzija Gregorič, podučiteljica v Rihenberg, Edmund Čibej, podučitelj nastopi službo v sv. Križi.

Učiteljske preskušnje so bile prešli mesec v Gorici, 2 Italijana sta se bila oglasila za meščanske šole; eden je odstopil, g. Travan jo je napravil. Za ljudske šole sta se bila oglasila 2 Slovence; eden je odstopil, g. Komavli je preskušnjo napravil. Med 9 kandidatinjami za ljudske šole bila je sama gospodična Urbančič Slovenka; preskušnjo pa je napravilo vseh 9.

V torak in v sredo bilo je videti veliko ljudstva na starem, pa tudi na novem pokopališču goriškem. Bilo je videti na gomilah mnogo vencev, pa malo lučij v primeri z drugimi leti. Na starem pokopališču počiva dr. Lavrič s skromnim, pa lepim spomenikom. Na njegovem spomeniku smo videli lep venec z velikimi takovi slovenske larve in s primernimi napisi G. Anton Ferla — kaže vsako leto po tej poti pok. Lavriču pieteto.

Človek bi mislil, da bo slišal kako nagrobnice ta dan. Ali te lepe navade nimajo pri nas, kakor se je n. pr. utrdila pri slovenskih rodoljubih na Dunaji.

„L'Eco del Litorale“, v Gorici izhajajoče ital. list, je bil včeraj zasežen menda zaradi ponatisa nekega manifesta, katerega je poseben zbor Irredente v Rimu 21. okt. potrdil in razglasil v ital. časopisu „Lega della Democrazia“. „L'Eco“ je zadela enkrat kaznen državnega pravnika, kjer se drugače naj manj pregreši. Ne želimo pa, da bi „Eco“ zaradi tega zgubil pogum, kjer ga dozdaj na naša žalost ni posebno kazal.

Nemški Schulverein v Gorici. Dozdaj se je slišalo samo od daleč o njem; zdaj pa je v resnici blizu nas in med nami. Kakor so nam poročali, imel je prvo zborovanje prešli petek v Gorici, in šteje že zdaj 105 udov. Kdor pozna tukajšnje razmere, našteje lahko sam nekaj glav, ki so mu pristopile, tudi ko bi poročil ne dobil. Glava in načelnik goriški Ortsgruppe je menda g. Karol pl. Ritter. O tem novem društvu, ki hoče po svoje za nemščino skrbeti v naših krajih, in ki bo nastavljalo zanjke našim slovenskim učiteljem, bomo prih. kaj spregovorili.

Razglas. Pri 31. okt. t. l. izvršenem srečanju obligacij zemljiščno-odveznega zaloga goriškega, ki so se za izplačilo naznanile, so izrečane naslednje:

S kuponi po gl. 50 s. d. št. 56, 73, 208, 248.

S kuponi po gl. 100 s. d. št. 155, 277, 471, 783, 786, 787, 824, 840, 891, 794, 920, 957, 969, 977, 979, 984, 985, 991, 992, 994, 1007, 1008.

S kuponi po gl. 500 s. d. št. 175, 189, 210, 230, 239.

S kuponi po gl. 1000 s. d. št. 116, 336, 393, 433, 454, 466, 478, 489, 504, 527, 556, 557, za delni znesek, gl. 50.

S kuponi po gl. 5000 s. d. št. 78 in 75 za delni znesek gl. 1550. Ostanek gl. 3450 se pokrije z obligacijami t. j. 3 po gl. 1000, 4 po gl. 100 iz ena po gl. 50.

Lit. A. po gl. 500 s. d. št. 459.

Te obligacije bode izplačevala denarnica zemljiščno-odveznega zaloga od dne 30. aprila 1882 naprej v zneskih preračunjenih v avstrijski veljavi. Obligacija št. 60 za 50 gl. stare veljave, izrečena 30. aprila 1879, še ni izplačena in dotične obresti so se ustavile od 1. novembra 1879 naprej.

O naselbinskih razmerah na Goriškem in Gradiškem v XVI. stoletju. Za „Kres“ spisal prof. H. I. Bidermann v Gradcu. S tem naslovom se nahaja v 11. št. „Kresa“ nad 7 strani dolg, za Goriške Slovence zanimiv in puden sestavek, kateremu sta dala spov. v preiskovanje 2 urbarja, eden iz leta 1523, drugi pa spisan sicer proti koncu 17. stoletja, ali nanašajoč se po glavnem obsegu na l. 1556. Sestavek označuje, v kakih razmerah so bile tedaj naše goriške vasi proti gosposki itd. G. prof. Bidermann spodbuja, da bi se domača zgodovina nadalje preiskovala in se na to stran poveljno spominja uspehov neutrudljivega in učenega g. prof. dr. St. Kocijančiča v Gorici. „Soča“ prinese o imenovanem sestavku morda o priliki kaj več.

Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu bo imela zbor dne 6. nov. ob 3. popoldne v dvorani g. Ant. Kafola. Pogovarjalo in sklepalo se bo: 1. o razkosanji kmetij, 2. o praznovanju nedelj, o 3. cesti čez Špehovo brdo. Ude in prijatelje društva vabi k obilni udeležbi odbor.

Iz toliminske okolice nam pišejo od 2. nov. Kar nakrat so se postarale glave naših gor, — vse imajo sedaj bele glavé. Danes pa je sneg zapadel tudi že bolj v nižave.

Škoda, da je prišel prezgodaj. Repa, kaps je še zunaj — in živina mora se zapreti, akoprav je bilo še paše dovolj.

Ljudje spravljajo se v izbe in na peč. Kako bi nam vstrezle sedaj knjige družbe sv. Mohora!

A povem Ti — draga Soča — da še sedaj jih nismo prejeli, če tudi vsak dan po njih pri dek. poverjeniku povprašujemo! — Če je tak nered — kdo bo potem še dalje stanovitven ud ostal? Ni čuda, da število udov pojema!

Škof tržaški dr. Dobrila je hudó obolel in leži že nekaj časa. Sv. Jošta dan inel je veliko mašo v trž. stolni cerkvi namestu škofa stolni prošt Schneider.

Slavnost v Dolini so zaradi vremena preložili za prih. nedeljo, saj bo vreme kakoršno koli.

Imenovanje. Za generala je imenovan naš rojak Alfred vitez Valenčič, doma iz Ilirske Bistrice. Bil je dozdaj polkovnik v generalnem štabu in prvi

adjutant FZM. barona Kuhna. — Dr. Fr. Mandič, dozdaj višji zdravnik v rezervi pri polku Sachsen-Meiningen, imenovan je za polkovnega zdravnika ter privršen h garnizonski bolnici v Ljubljani.

Narodna zmaga. Zadnji teden so bili v Ptuj na Štajerskem privrati izvoljeni samo narodni kandidati v okrajni šolski svet.

Banki „Slaviji“ pristopilo je meseca junija, julija in avgusta t. l. 29.815 članov, ki so zavarovali kapital 28 milijonov in 495.342 gl. 60 kr. ter vplačali zavarovalnine in pristojbin 490.715 gl. 53 kr. Za škodo izplačalo se je v tej dobi 222.196 gl. 89 kr. Od bankinih kapitalov je vloženi 190.799 gl. 15 kr. v češkomoravskih posojilnicah in 1 milijon 105.713 gl. 29 kr. na zemljiščih v istem času. Denarni promet glavne blagajnice bankine je znašal meseca junija, julija in avgusta t. l. 2 milijona in 168.177 gl. 27 kr., namreč dohodki 1 milijon in 84.376 gl. 46 kr., stroški pa 1 milijon in 83.800 gl. 81 kr. — Gasilne priprave izročile so se šestim občinam. Od 1. januarja pa do konca avgusta t. l. sklenenih je bilo novih zavarovanj 51.580 za kapital 53 mil. 1410, in za premijo 1 milijon in 130.802 gl. 72 kr., škod pa se je izplačalo v isti dobi za 434.022 gl. 80 kr. Samoupravna društva za zavarovanje dohodkov, in sicer užitka kmetovalcem ter pokojnim uradnikom in rokodelcem, imela so koncem avgusta t. l. 514 članov, ki so vpisali 343.268 gl. 60 kr. kapitala, ter si s tem zagotovili dohodkov in pokojnin 86.275 gl. 49 kr.

Josip Jurčičev nagrobni spominek je uže postavljen ob Baumgartnerjevi kapeli na starem pokopališču v Ljubljani. Izdelan je v starogrškem slogu po načrtu pariškega arhitekta Leblancheja. Nagrobni napis se glasi:

Josip Jurčič,
rojen na Muljavi blizu Krke, 4 marca 1844,
umrl v Ljubljani 3. maja 1881. leta.
Svojemu pisatelju in pokrovitelju postavil hvaležni
narod slovenski.

Trd bodi, neizprosen, mož jeklen,
Kadar brani ti je česti in pravice
Narodu in jeziku svojemu.

Tugomer, V., 8.
Spomenik obdaja umetna železna ograja, katero je izdelal tukajšnji ključarski mojster L. Zelenec.

Naznanilo novega šolskega leta podkovske šole v Ljubljani. Novo šolsko leto prične se 14. dne prihodnjega meseca novembra. Kdor želi v to podkovsko šolo sprejeti biti, se mora izkazati: 1) s spričalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika izučil in da je po takem sposoben učiti se podkovstva napačnih in bolnih kopit in parkljev, 2) z domovinskim listom, 3) s spričbo svojega župnika ali župana, da je poštene obnaše, in 4) da zna brati in pisati slovensko, ker učni jezik na tej šoli je slovenski. Šola traja pol leta. Kdor koncem polu leta preskuša dobro prestopi, more po postavi od leta 1873. patent podkovskega mojstra dobiti, ker sedaj brez preskušnje v podkovski šoli ali pred posebno, od c. kr. deželne vlade odločeno komisijo nihče ne more postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen; vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje v Ljubljani, ter potrebne šolske knjige. Stanovanje dobijo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglasijo vsaj kaka dva dni pred šolskim začetkom v šoli na spodnjih Poljanah. Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v višem podkovstvu izučeni kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, zato naj bi županstva svojo skrb obratela na to, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača. Dosedanje celoletne šole za živinozdravniške pomočnike ne bo več, ker po novih postavah od leta 1867. in 1871. se morajo živinozdravniki, da dobijo diploma, tri leta živinozdravstva na Dunaji učiti.

V Ljubljani 24. oktobra 1881.
Karol baron Wurzbach, Dr. Jan. vitez Bleiweis
predsednik c. k. kmetijske šolski vodja.
družbe kranjske.

Tridnevne preskušnje učencev podkovske in živinozdravske šole 20., 21. in 22. dne okt. so se v Ljubljani vprilo g. Wurzbacha, predsednika družbe kmetijske, gosp. pl. Fladunga, vladnega svetnika, nekaterih gosp. odbornikov kmetijske družbe in iz Ajdovščine nalašč k preskušnjam prišedšega valikega posestnika, v obče prav ugodno izvršili. Med kovači iz podkovstva in živinozdravstva sta med drugimi preskušnjo prav dobro prestala in tedaj sposobna za patent mojsterstva priznana tudi: Brenčič Valentin iz Ajdovščine, Šuc France iz Kobiljeglave na Krasu. — Med učenci, ki niso kovači in se le živinozdravstva, mesogledstva in porodničarstva učili, je te preskušnje dobro prestal tudi: Vovk Karol iz Dobravelj na Primorskem.

Poziv. Začasno vodstvo naznanja spoštovanemu narodnemu občinstvu, da je slavna c. kr. vlada blagovolila potrditi pravila, da se ustanovi se sedežem tu v Trstu društvo pod imenom: Tržaško podporno društvo. Namen tega društva je: Morala in ma-

terijalna podpora delalcev in društvenikov sploh, njih združenje in solidarnost, delokrog pa: Trst z okolico in celo Primorsko. Skrbelo se bode doseči ta namen z uzejmo podpora bolnih in dela nezmognih društvenikov, z ustanovitvijo penzijskega fonda za društvenike, s primernimi govori itd. natančno po društvenih pravilih. Geslo tega društva je: „Delo in ljubezen med seboj.“ Zvesti temu neomahljivemu geslu skrbelo se bode v prvi vrsti pridobiti si ljubezen in spoštovanje pri vseh svojih sosedih, tudi pri nasprotnikih; in sicer s tem, da se bode vselej brezobzirno po mirni in poštenosti pot delalo v korist in blagor uboga delalca.

Da je temu društvu v resnici prva skrb olajšati težave in izboljšati stan delalca, kaže že to, da društvo uživa društvene prostore, dokler ne postane veliko, brezplačno; obljubi se ne več nego druga enaka društva v tem ko, v slučaju razdruženja, razdeli se vse društveno premoženje med svoje redne ude.

Na podlagi teh načel vabimo spoštovano občinstvo, počemši od blagorodnega plemenitstva do ponižnega delalca, naj zaupljivo pristopijo k temu društvu: prvi, da blagodušno podpirajo delalca in drugi pa, da se jim pripomore, po mogočnosti, k materijalnemu in moralnemu napredku v njih blagor in sploh v blagor društva. Tržaško podporno društvo. Začasni odbor: A. Ružička — J. Čermel — F. Svoboda — F. Hafner — J. Posun — J. Sado — F. Ursič — A. Juh — M. Tschudwoth — J. Černiuc — A. Hrovatin.

Sprejema se tednina in vpisujejo novi udi v društveni pisarni „Via Commerciale, št. 9, I. nadstr.“ Ob nedeljah od 10. ure zjutraj do 1. popoldne, in od 4. do 9. na večer. Ob delalnikah od 7. do 9. uro zvečer (Na prošnjo priobčili. Ur.)

Slovenskim leksikografom in estetikarjem toplo priporočamo 44. št. „Edinosti“, ker jim je dala v kritiki „Soči“ obilo in izvrstnega gradiva, kakor ga v slovenski literaturi na takó malom prostoru na imenovani, za nas še vedno imenitni strani menda ne nahajamo. Mi onega pamfleta, dasi „Soči“ posvečenega, ne moremo porabiti, ker imamo druge naloge; škoda pa bi bila vendar, ko bi se tak na dve strani mojsterak zgled prav ne porabil.

Razne vesti.

Jud Rothschild v Parizu je hotel na borzi denarstveni zavod „Länderbank“ uničiti, je pa tako hudo nalezl, da je samo pri plačilih za Dunajsko borzo zgubil 14 milijonov frankov. Razjarjen vzame britvo in si prereže vrat. Dunajski udovski listi niso zili besedice o tem umoru. „Tribüne“ je svoje bralce zagotovila, da tudi ne bodo črhale besedice o tem samomoru. Judje zakrivajo sramoto v svojih krogih!

V Bosni in Hrcgovini so se te dni na mnogih krajih utrgali oblaki. V sled tega so reke razvodele, poplavlile na široko polja in celo mesta, razrušile ceste, mostove in telegrafe, odnesle hiše; ljudje so se vendar rešili. Škoda je velika.

Gospodarstvo.

Letošnja vinska trgateg.

Na splošno smemo letošnje vinske trgateg imenovati srednje dobro. Obhodil sem vse vinograde okraja naše dežele sedaj ob času vendime in prepričan sem, da ni toliko grozdja, kakor se je popred trdilo. V mnogih krajih je tudi toča precej zmanjšala vendimo, drugod uže spomladanska burja in pozneje huda suša prouzročila, da se je zarod pozgubil. Tako n. pr. so krog Črnič kaj malo pridelali, komaj da se more onot o vendimi govoriti, in tudi po Brdih ni taka grozna množina grozdja, kakor se je popred govorilo. No, hvala Bogu, vsaj srednje letino imamo, tako da zamoremo vsaj za domačo deželo popolnoma zadostiti potrebi vinskih pivcev, katerim ne bo treba segati po tujih ogerskih nizkih vinih, ker nova domača se po primerno nizki ceni prodajajo; bilo Vipavsko 10-11, Ribola briska 12-14 gl. kvinc. Ako ni ravno prav obilno grozdja, pomisliti je treba, da predlanska silno mrzla zima je na tisoče in tisoče trt včičila, novih se pa ni nasadilo. Trsni les je letos prav zdrav in dobro dozorel, tako da smemo le do brega nadejati se za prihodnje leto. Gledé množine tedaj smemo uže Bogu hvaležni biti; gledé dobrote vina tudi, čeravno ni tako dobro kakor v l. 1879; seveda v primeri z lanskim vinom smo letos veliko napredovali. Lanski mošti so kazali 9-15-16% sladornosti, letos 15-20-22%. Minolo leto so imeli mošti 8-15% kisline, letošnji je imajo 5-10%, kakor bo najbolje razvidno, ako navedem številke, katere sem si nabral v nekaterih krajih in iz grozdnih sort na šolski kmetiji.

Briska ribola ima 19, 20 tudi 22% slad. in 5% kis. Belo Dornberško ima 18, 20 tudi 22% slad. in 5-6% kis. Belo Šmarijsko ima 15-16-17% tudi slad., 6-7.5% kis. Križsko ima 14-16% slad. 6-8.5% kis. Šterjanski Burgunder črni 23.50% slad.

50/00 kisl. Štverjanska Modra frankinja 21 0/0 slad., 5.80/00 kisl. Kanalski Cividin 12 0/0 slad., 17 0/00 kisl. Tu omenjam, da sem preiskoval Cividin dne 1. oktobra, trgal se pa je še le 11. okt., torej je na raslo nekoliko sladkorja, kisline pa pogubilo. (Evo, lestvico ali stopnice, ki redno kažejo vrednost robe, kakor se vrši trgatve pozneje ali prezgodaj. Ur.) Pri tej priliki naj takoj navajam, da sem v Kanalu iz iste lege, kder je rasel Cividin, preiskoval rulanec, in kazal je 20 0/0 sladkorja in le 5 0/00 pa kisline. Prav tako je kraljevina kazala 18.5 0/0 slad. 7 0/00 kisl.

Kak velikansk razloček! in vendar naši vinogradarji ne marajo popustiti za svoje krajne obnebnice razmere nedostojne trtne sorte, namesto da bi jih nadomestili s takimi sortami, katere v njih obnebi zamorejo popolnoma vspevati, to je dozorevati, kakor nam tako jasno spridučeje omenjene trtne sorte: rulanec in kraljevina, katere sem našel v nasadbah gospoda Malniča. Saj ne maram siliti ali svetovati, da se stari še krepki nasadi zatró ampak, ko so otrpneli in se novi nasajajo, takrat vsaj naj se primerne sorte zaplodijo. Da, prosil in pisaril sem uže mnogo in mnogokrat, da bi rodoljubni razumniši gospodarji delovali na to, da bi se ustanovile vinogradarske družbe, katere bi poskuševale v skupni združeni moči z majhnimi stroški vse novosti, nasvetovane od strokovnjakov ali po besedi ali po časopisih, in tako povzvedeli, kaj bi se dalo vpeljati in s tem povzdigniti vinogradarstvo. Gospod Malnič je, ker inteligenčen gospodar, zasadil nekatere sorte, rulanec, kraljevina in Carmenet, vsi se vrlo dobro sponašajo in toliko v rodovitnosti, kolikor v dobroti dalje prekose domače sorte. Kanalskim vinogradarjem pa naj bode priav iskreno nasvetovano, da si morda po ustanovi posebnega vinorejskega društva po zgledu vrlega Dornberškega, priredé trtišče, v katero naj nasade kolči od omenjenih trtnih sort in morda še od Burgundeca belega in črnega, da bodo potem zamogli tisoče in tisoče teh za njih krajne razmere toliko sposobnih sort med vinogradarje v Kanalski dolini razširiti. Gospoda! to so plodna tla, da se pokaže ljubezen za narod; kaj pomagajo besede, kaj pomaga pomilovanje naroda, da vedno hujše propada, ako ga res ljubimo, delujmo, da ga oskrbimo z boljšim in dovedemo do večjega blagostanja, ker reven narod ne more nikdar dospeti do prave samostalnosti. Z veliko radostjo omenjam pa tu takoj vinorejskega društva v Dornbergu, čegar obširni vinograd je letos uže več sort grodja donesel, posebno vlaški rizling bil je kakor brinje poln, do 30 grozdov bilo je na eni trtici. Ondi se nahaja tudi burgundec, rulanec, traminec, kraljevina itd., in koliko kolčev pač ne pride iz te nasadbe med sosedne vinogradarje. Vspeh delovanja tega društva je uže predobro znan, da bi veliko govoril o tem, naj le omenjam še to, da so se skoro vsi posestniki poprijeli zaprtga vrenja z nastavljenimi vrelnimi cevkami, kar je drugod skoro popolnoma neznano. (Konec prih.)

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v Draždanih (Dresden, Sachsen) Za velike vspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu.

Noveje sodbe zdrav. veljakov o
Franc-Jozefovem grenkem studencu
FRANZ JOSEF
BITTERQUELLE

najuspešnejši grenki vodi:
Prof. dr. Biesiadecki, Lemberg. Protomodični zdravstveni referent. Učinja, če se je le malo vzame, da gre gotovo od človeka pa brez bolečin; pri daljši rabi ne zgubi moči in ne zadržuje prebavljanja. V Lovu 3. nov. 1879.

Prof. dr. C. pl. Braun-Fernwald, Dunaj. Prav mnokrat sem se uže prepiral o znanem naglem in zanesljivem učinku te grenke vode; zato priporočam najtopleje to vodo bolnim gospem Dunaj 1879.

Dr. Emilij Rosa. Tridnt: zdravniški vodja. Voda Franc-Jozefovega grenkega studenca rabila se je z najboljšim vspehom v takajšnji civilni bolnišnici kot čistilni pomočnik, kar ima o. u. prijeten in kaže svojo moč tudi ako je po malem jemljel. Ako pa jo jemlje vsakdan, ti pomaga najbolje proti kroničnemu želodčnemu in črevesnemu kataru in ozdravi za dolgo časa brez nevarnosti tudi najhujšega bolnika. V Tridntu, 27. marca 1881.

Dr. Kleinwächter prof. klinike za ženske bolezni v Innsbrucku. Dokazala se je vselej plivajoča, ne da bi imela kak drugi neprijetni učinek kakor druge grenke vode za to zasluži, da se v kroga kolegov in občinstva gorke priporoča.

C. kr. občna bolnica, Dunaj. V zdrav. oddelku je „Pri želodčnem in črevesnem kataru, habit zaprtji, breztečnosti, krvnem zgoščanju, hemoridih, jetrnih boleznih in ženskih boleznih so se doslej izvirni uspehi.“ 1878. Glavna zaloga za Gorico in deželo samo pri G. CRISTOFOLLETTI v lekarnici „pri črnem medvedu“ na Travniku, kamor naj se pošiljajo naročbe za večje množice. Dobiva se tudi v Seppenhoferski drogeriji unstran škofje.

228/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grofu Thurnu, v Gorici naznanja, da boče dne 5. decembra 1881 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četrt leta 1880 t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija avgusta in septembra 1880.

Ravnatelj: Lovisoni.

GLASOVIRJI!

Glasovirji, že rabljeni:

od Schott-a po 180 do 230 gold.
od Riedl-a po 250 do 300 "
2 Boesendorfer-jeva po 450 "

Cisto novi:

Kutschera, 1. vrste 430 gld.
Mayer, 1. vrste 450 "

Pri

G. F. Dragatin-u, v Gorici,
via Morelli št. 12.

NAJBOLJA IN NAJCENEJA

OBLEKA ZA GOSPODE,

dečke in otroke, suknje za gospé,
waterproof in simski plašči (dolmani)

dobivajo se zmerom v največem izboru
pri
IG. STEINER-JI V GORICI
 poleg škofijske palače.

Ondi tudi vseh vrst obleka za p. n. duhovščino, raznovrstne naprave, kakor plašči za dež, katerih voda ne premoči, najboljši izdelek, gomaše, popotni kožuhi, lovske suknje, mufr za dame, popotne kape itd.

Naročbe se po meri takoj in elegantno izvršujejo.

Muštri franko, kdor jih želi.

Glavni dobiček ev.
400.000 mark
ali
500.000 lir
v zlatu.

Naznanilo
sreče.

Dobitki
garantuje
država.

Vabilo k udeležitvi dobitnih šans ob velikem izsrečkanji dobitkov, garantovanih od hamburške države, in se mora dobiti

mark 9 milijonov in 100.000.

V teh ugodnih srečkanjih, ki obsegajo po pregledu, samo 100.000 lozov, pridejo na vrsto ti-le dobitki:

Glavni dobiček ev. 400.000 drz. mark.

1 dobit. à mark 250.000	55 dobitkov à mark 5000
1 dobit. à mark 150.000	5 dobitkov à mark 4000
1 dobit. à mark 100.000	109 dobitkov à mark 3000
1 dobit. à mark 60.000	212 dobitkov à mark 2000
1 dobit. à mark 50.000	10 dobitkov à mark 1500
2 dobit. à mark 40.000	2 dobitkov à mark 1200
3 dobit. à mark 30.000	533 dobitkov à mark 1000
1 dobit. à mark 25.000	1074 dobitkov à mark 500
4 dobit. à mark 20.000	100 dobitkov à mark 300
7 dobit. à mark 15.000	49 dobitkov à mark 250
1 dobit. à mark 12.000	60 dobitkov à mark 200
23 dobit. à mark 10.000	100 dobitkov à mark 150
3 dobit. à mark 8.000	2915 dobitkov à mark 138
3 dobit. à mark 6.000	itd. itd. v vsem 50.800 dobitk., ki izidejo v 7 delih v nekoliko mesecih.

Prvo izsrečkanje je uradno odločeno in cel izvirni loz stane samo gold. 3.50 pol " " " " 1.75 četrt " " " " —.88

in jaz razpošiljam te od države garantovane loze (na promese) tudi v naj daljnješje kraje proti vpošiljati v gotovini, najprikladniše v frankovanih pismih. Vsak udeleženeec dobi od mene zastoj z izvirnim lozom tudi izvirni pregled, preskrbljen s pečatom državnim in neposredno po izsrečkanji uradno razkazalo, in ni treba za to prašati.

Izplačba in pošiljatev dobljenih zneskov iz vršuje naravnost in naglo udeležencem in v največji rajnosti. Vsakotero prašanje naj se napravi po pošti ali s frankovanim pismom.

Oni, ki se hočejo udeležiti sreče, naj se za to pot oglase

do 21. novembra t. l.

ker je čas izsrečkanja blizu, v popolnem zaupanji pod naslovom:

Samuel Heckscher senr.,
Rank- & Wechselhaus, Hamburg.

DUNAJSKA

BANKA IN BORZNA KOMISIJSKA HIŠA

išče zastopnika za

bankne in borzne posle.

Ta mora bivati na tukajšnjem mestu, imeti dobro ime in zadostno izvedenost za ta posel.

Na pismena prašanja odgovarja postrežljivo: Gosp. Jakob Herschau, opravnik lista „Neues Wiener-Tagblatt“ na Dunaji.

Temeljita pomoč

vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

nesanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rosov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje, osobito gujus do jedi, kisló riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se jo v kratkem zaradi svojega izvirnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gl., pol sklenice 50. kr.
Na stotine pisem v priznanje in na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote, Spričevalo.

Že blizu 20 let boleham na zlati žili, v želodcu, na dihanji in v led tega trpim na zaslinjenosti, zaprtji in drugih boleznih. V tej veliki stiski rabi sem nekaj časa „dr. Roza življenski balzam“ g. lekarnja Fragner-ja v Pragi, in ta balzam mi je zelo pomagal, zaradi česar ga bolehnemu človeštvu ne morem dovolj priporočati; konečno opomnim tudi, da je zelo trpela moja hči na bledici in na krvi, s življenskimi balzomom pa se je ozdravila popolnem. To potrjujem po dolžnosti in kakor zahteva resnica.

Dr. pl. Sturtenwant,

Bad Giebichenstein bei Halle a. S., Provinz Sachsen.

SVARJENJE!

Da se izogne ne ljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarn B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so sahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3

V GORICI: G. Cristofolletti, lekarničar; G. B. Pontoni, lekarničar. V OGLEJI: Damaso d'Elia. V TRSTU: P. Prendini, lekarničar; G. Foraboschi, lekarničar J. Serravallo. V ZAGREBU: Sigm. Mitlbach, lekarničar.

Vse lekarnice in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama.

TAM SE TUDI DOBI:

Pražko domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnamejo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvi v prstu in pri nohtanjih, pri zlezah, oteklinah, pri izmazčenju, pri morski (mrtni) kosti, zoper revmatične oteklino v putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, ro ah, v ledji, če si kdo nogo spahne, zoper kurje očesa in potne noge, pri razpokanih rokah, zoper lišaje, zoper oteklino po piku mrčusov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper rak in vneto kožo, ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Kaba je prirosta; mazilo (žavba) se namaže na platneni robec in se pritisne na bolno stran. Čez 4—6—8—12 ur se naredi nov flaster. — Zaprte bule in oteklino se hitro ozdravijo; kjer pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vsu ognjico na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga, in ker se po njem rana prej ne zaceli, dokler ni vsa bolna ognjica ven potegnjena. — Tudi zabrani rast divjega mesa in ovaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilo potiši. — Odprte in tekoče rane se morajo prej z mlačno vodo miti, potem še le se mazilo nanje prilepi.

Skatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gl. a. v.